

Nové nálezy listonoha letního (*Triops cancriformis* Bosc, 1801) z jihozápadní části okresu Louny (severozápadní Čechy)

New findings of tadpole shrimp (*Triops cancriformis* Bosc, 1801) from southwestern part of the Louny district (Northwestern Bohemia)

Daniel Koutecký

Podbořanská 207, CZ-439 82, Vroutek, e-mail: DanielKoutecky@seznam.cz

Abstract

Four findings of tadpole shrimp (*Triops cancriformis*) from southwestern part of Louny district are reported. Three of them were not published yet. Sadly, two localities were destroyed in years 2017–2018 by forest roads reconstruction. Interestingly, in one locality near Vroutek, the species of tadpole shrimp occurs among fairy shrimp (*Branchipus schaefferi*).

Keywords: Branchiopoda, *Triops cancriformis*, tadpole shrimp, faunistics, Notostraca, Northwestern Bohemia, Louny district

Úvod

Listonoh letní (*Triops cancriformis*, Obr. 1 a 2) patří mezi vzácné druhy lupenonohých korýšů (Branchiopoda) z řádu listonohů (Notostraca), jež jsou svým výskytem vázány na různé typy periodických tůní. V současné verzi Červeného seznamu bezobratlých České republiky (HEJDA et al. 2017) je tento taxon zařazen mezi druhy zranitelné (vulnerable). Druh je rovněž uveden v příloze č. III vyhlášky Ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb. jako kriticky ohrožený (ANONYMUS 1992).

Metodika

V uplynulých sedmi letech jsem během průzkumu přírody v jihozápadní části okresu Louny zaznamenal čtyři lokality *T. cancriformis*, jež uvádím v následujícím přehledu. Tři z těchto lokalit dosud nebyly nikde publikovány. Jednotlivé lokality jsou očíslovány, zařazeny do geomorfologických okrsků a příslušného katastrálního území. Kvadranty síťového mapování jsou odečteny z portálu BIOLIB.CZ (2018). Rovněž je uvedena orientační poloha lokality, přibližná nadmořská výška a souřadnice výskytu, vše odečtené z mapového portálu MAPY.CZ (2018).

Přehled lokalit *Triops cancriformis*

- 1) *Bohemia borealis*, Louny, Želeč u Žatce, Kryrská pahorkatina, 5747: v osluněné kaluži u vjezdu do pískovny u Velké Černoce ca 3 km jv. od Kostela sv. Mikuláše v Želči, 50°13'5.271"N, 13°35'0.917"E, ca 421 m n. m., 26.VI.2015, ca 20 ex., D. Koutecký & P. Jeremiáš observ.
- 2) *Bohemia borealis*, Louny, Vroutek, Rohozecká hornatina, 5846: v osluněné kaluži u křižovatky lesních cest na jv. úpatí Dubového vrchu (475 m) ca 2,1 km ssz. od Kostela sv. Jakuba Většího v centru obce, 50°11'52.113"N, 13°22'12.318"E, ca 375 m n. m., 11.VII.2012, desítky ex., Koutecký not.; 21.VII.2017, desítky ex., D. Koutecký not.; 30.VI.2018, desítky ex., D. Koutecký & J. Frouz not.
- 3) *Bohemia borealis*, Louny, Vroutek, Rohozecká hornatina, 5746: v osluněné kaluži na lesní cestě na jv. úbočí Dubového vrchu (475 m) ca 2,3 km ssz. až s. od kostela sv. Jakuba Většího v centru obce, 50°12'3.041"N, 13°22'26.628"E, ca 411 m n. m., 11.VII.2012, desítky ex., D. Koutecký not.; 21.VII.2017, desítky ex., D. Koutecký not.
- 4) *Bohemia borealis*, Louny, Vroutek, Čeradická plošina, 5746, 5846: v osluněných kalužích v areálu bývalého vojenského výcvikového prostoru na Kozinci (397 m) ca 1,9–3,4 km ssv. od kostela sv. Jakuba Většího v centru obce, výskyt je soustředěn zhruba mezi třemi místy: 50°11'39.651"N, 13°23'42.949"E; 50°12'12.089"N, 13°24'39.031"E; 50°11'33.086"N, 13°24'8.904"E, ca 343–375 m n. m., 12.IX.2010, stovky ex. společně s *Branchipus schaefferi*, D. Koutecký, I. Bílek & Č. Ondráček observ.; 10.VII.2013, stovky ex. společně s *Branchipus schaefferi*, D. Koutecký not.; Podbořany – bývalé vojenské cvičiště Kozinec u Vroutku, 23.VIII.–7.IX.2013, J. Frouz (MERTA et al. 2016); Vroutek - bývalé vojenské cvičiště Kozinec u Vroutku, 27.VII.2013, L. Valtr (MERTA et al. 2016).

Závěr

Celkem jsem ve sledovaném území zaznamenal čtyři lokality *T. cancriformis*, z nichž tři dosud nebyly nikde publikovány. Jedná se o výše uvedené lokality č. 1–3, které doplňují aktuální poznatky o rozšíření tohoto druhu v České republice (cf. MERTA et al. 2016). Bohužel část lokality na Dubovém vrchu u Vroutku byla na přelomu let 2017 a 2018 zničena v důsledku zpevnění lesních komunikací. Její vývoj bude předmětem dalšího zkoumání. Z lokality v bývalém vojenském výcvikovém prostoru Kozinec u Vroutku (lokalita č. 4) také uvádím starší údaj o výskytu populace kriticky ohrožené žabronožky letní (*Branchipus schaefferi*).

Ve sledovaném území se dosud nachází množství potenciálně vhodných biotopů pro tyto korýše, a tudíž nelze vyloučit jejich další nálezy v budoucnu. Vhledem k charakteru lokalit (osluněné kaluže), jež jsou svým výskytem vázány na pojezd těžké techniky, je obtížné zajistit jim odpovídající formu ochrany. Ta spočívá především v zachování stávajícího managementu lokalit pojezdem techniky, jež vzhledem k biologii druhu sehrává významnou roli i při jeho šíření.

Poděkování

Za poskytnutí fotodokumentace z lokality Kozinec tímto děkuji Jaroslavu Frouzovi.

Literatura

- ANONYMUS (1992): Vyhláška Ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb. [k zákonu č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny], příloha č. III.
- BIOLIB.CZ (2018): *BioLib. Biological Library. Nástroj pro výpočet mapovacích čtverců metodou KFME* [On-line: <https://www.biolib.cz/cz/toolKFME/>. Použito 9.3.2018]
- HEJDA R., FARKAČ J. & CHOBOT K. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. – *Příroda*, Praha, 36: 1–612.
- MAPY.CZ (2018): *Mapy.cz* [On-line: <https://mapy.cz/zakladni>. Použito 9.3.2018]
- MERTA L., ZAVADIL V. & SYCHRA J. (2016): *Atlas rozšíření velkých lupenonožců České republiky*. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha, 110 pp.

Obr. 1. *Triops cancriformis* na lokalitě Kozinec u Vroutku. Foto J. Frouz, 20.8.2017
Fig. 1. *Triops cancriformis* at the locality Kozinec near Vroutek. Photo by J. Frouz, 20.8.2017

Obr. 2. *Triops cancriformis* na lokalitě Kozinec u Vroutku. Foto J. Frouz, 20.8.2017
Fig. 2. *Triops cancriformis* at the locality Kozinec near Vroutek. Photo by J. Frouz, 20.8.2017.